

Devlet Bütçe Uzmanları Derneđi

OECD ÜLKELERİNİN ANAYASALARINDAKİ MALİ HÜKÜMLER

Hasan BEYNAM
Devlet Bütçe Uzman Yardımcısı

Araştırmalar Serisi - 1

Mart, 2008

ÖNSÖZ

İnsanoğlu varlığını sürdürebilmek ve ortak amaçları gerçekleştirmek üzere gerek ilkel toplumlarda gerek modern toplumlarda gruplar oluşturmuşlar ve belli bir düzen içerisinde yaşayabilmek için de kurallar meydana getirmişlerdir. Bu kurallar içerisinde en üstünü şüphesiz anayasalardır.

Anayasayı, bir devletin kuruluşunu, işleyişini ve kişilerin devlet karşısında sahip oldukları temel hak ve özgürlüklerini düzenleyen kurallar bütünü olarak tanımlayabiliriz. Anayasalar; yalnızca devletlerin temel yapılarını, örgütünü, bu örgütün işleyiş kurallarını göstermekle yetinmez, aynı zamanda çıkarılacak kanunların yapmak zorunda oldukları temel ilkeleri de gösterir.

Tarihte devletin kuruluşu ile ilgili olarak yazılı ve yazısız tüm kuralları tek bir metin içinde bir araya getiren ilk yazılı anayasalar, 1628 yılında İngiltere’de, daha sonra 1787 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde ve 1791 yılında da Fransa’da görülmektedir. Ülkemizde ise, 1808 yılında imzalanan Sened-i İttifak ilk anayasal belge olarak, 1876 tarihli Kanun-i Esasi de ilk anayasa olarak kabul edilmektedir.

Bir sözleşme olarak anayasa, devlet ile vatandaşın karşılıklı hak ve ödevlerini belirlemekle yükümlüdür ve diğer tüm kanunlardan daha geniş kapsamlı olarak onların üzerinde yer almaktadır. Bu nedenledir ki, hukuk alanında diğer tüm yasaların anayasaya uygun olması da zorunlu sayılmıştır.

Anayasalar ile bir taraftan devlet yönetimi keyfilikten kurtularak hukuka bağlı bir düzen kazanırken, diğer taraftan vatandaşların hak ve hürriyetleri güvence altına alınmıştır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, anayasalarda devletin temel yapısı ve vatandaşların hak ve hürriyetlerinden başka konular da düzenlenmeye başlanmıştır. Kişilere sağlanan ekonomik, kültürel, sosyal, siyasi ve hukuki hakların anayasalar tarafından koruma altına alınmasının yanı sıra iktisadi hayatın bir gereği olarak anayasalarda ekonomik haklar ve mali hükümler de düzenlenmiştir.

Bu çalışma halihazırda devam etmekte olan ülkemiz anayasası değişiklik çalışmalarına katkı sağlamak ve anayasalarda yer alan mali hükümlerle ilgilenen okuyucuların bu bilgilere farklı ülke örnekleri çerçevesinde rahatlıkla ulaşabilmelerini temin etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada, ilk önce ülkemiz anayasasında yer alan mali hükümlere yer verilmiş, ardından 22 OECD ülkesinin anayasalarında yer alan harcamalara, vergilere ve borçlanmaya ilişkin hükümlerden oluşan mali hükümler İngilizceden Türkçeye tercüme edilmiş ve son olarak kısa bir değerlendirme yapılmıştır.

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE.....	1
ALMANYA.....	4
YUNANİSTAN.....	14
İTALYA.....	17
FRANSA.....	18
AVUSTURYA.....	19
DANİMARKA.....	21
İZLANDA.....	22
İRLANDA.....	23
LÜKSEMBURG.....	25
HOLLANDA.....	27
PORTEKİZ.....	28
İSPANYA.....	31
POLONYA.....	33
ÇEK CUMHURİYETİ.....	36
FİNLANDİYA.....	37
SLOVAKYA.....	41
İSVEÇ.....	42
İSVİÇRE.....	44
JAPONYA.....	47
GÜNEY KORE.....	49
YENİ ZELANDA.....	51
BELÇİKA.....	52
DEĞERLENDİRME.....	55

TÜRKİYE

Madde 73– Vergi ödevi

1. Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.
2. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.
3. Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.
4. Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muaflik, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir.

Madde 160 – Sayıştay

1. Sayıştay, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir. Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idarî yargı yoluna başvurulamaz.
2. Vergi, benzeri malî yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyumsuzluklarda Danıştay kararları esas alınır.
3. Mahalli idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır.
4. Sayıştayın kuruluşu, işleyişi, denetim usulleri, mensuplarının nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri

ve diğer özlük işleri, Başkan ve üyelerinin teminatı kanunla düzenlenir.

Madde 161– Bütçenin Hazırlanması Ve Uygulanması

1. Devletin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzelkişilerinin harcamaları, yıllık bütçelerle yapılır.
2. Mali yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü kanunla düzenlenir.
3. Kanun, kalkınma planları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller koyabilir.
4. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Madde 162 – Bütçenin Görüşülmesi

1. Bakanlar Kurulu, merkezi yönetim bütçe tasarısı ile millî bütçe tahminlerini gösteren raporu, malî yıl başından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.
2. Bütçe tasarıları ve rapor, kırk üyeden kurulu Bütçe Komisyonunda incelenir. Bu komisyonun kuruluşunda, iktidar grubuna veya gruplarına en az yirmibeş üye verilmek şartı ile, siyasi parti gruplarının ve bağımsızların oranlarına göre temsili göz önünde tutulur.
3. Bütçe Komisyonunun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve malî yıl başına kadar karara bağlanır.
4. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda, kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini, her bütçenin tümü üzerindeki görüşmeler sırasında açıklarlar; bölümler ve değişiklik önermeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.
5. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, bütçe kanunu tasarılarının Genel Kurulda görüşülmesi sırasında, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

Madde 163 – Bütçelerde Değişiklik Yapılabilme Esasları

Merkezi yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek miktarın sınırını gösterir. Harcanabilecek miktar sınırının Bakanlar Kurulu kararıyla aşılabilmesine dair bütçelere hüküm konulamaz. Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez. Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik tasarılarında ve carî ve ileriki yıl bütçelerine malî yük getirecek nitelikteki kanun tasarı ve tekliflerinde, belirtilen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.

Madde 164– Kesinhesap

1. Kesinhesap kanunu tasarıları, kanunda daha kısa bir süre kabul edilmemiş ise, ilgili oldukları malî yılın sonundan başlayarak, en geç yedi ay sonra, Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay, genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanunu tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

2. Kesinhesap kanunu tasarısı, yeni yıl bütçe kanunu tasarısıyla birlikte Bütçe Komisyonu gündemine alınır. Bütçe Komisyonu, bütçe kanunu tasarısıyla kesinhesap kanunu tasarısını Genel Kurula birlikte sunar, Genel Kurul, kesinhesap kanunu tasarısını, yeni yıl bütçe kanunu tasarısıyla beraber görüşerek karara bağlar.

3. Kesinhesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

Madde 165– Kamu İktisadî Teşebbüslerinin Denetimi

Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir.

ALMANYA

Madde 104a- Harcamaların Paylaştırılması

1. Anayasa'da aksi belirtilmediği sürece, Federasyon ve Eyaletler birbirlerinden bağımsız olarak, kendi görevlerini yerine getirmelerinden dolayı ortaya çıkan harcamayı karşılarlar.

2. Eyaletler; Federasyon'un bir kurumu gibi çalıştığında, Federasyon bundan doğan harcamayı karşılar.

3. Eyaletler tarafından uygulanan ve çeşitli ödemeleri öngören federal kanunlarda, söz konusu ödemelerin bir kısmının ya da tamamının Federasyon tarafından karşılanması gerektiğinin belirtildiği bir hüküm yer alabilir.

4. Genel ekonomik dengedeki dalgalanmaları gidermek veya federal bölgelerdeki ekonomik kapasite farklılıklarını dengelemek veya ekonomik büyümeyi sağlamak için gerektiği takdirde; Federasyon; Eyaletler, topluluklar ve topluluk birlikleri tarafından yapılan önemli yatırımlara mali destek sağlayabilir. Özellikle yapılacak yatırımların çeşitlerine ilişkin ayrıntılar Senato'nun onayını gerektiren federal kanunla veya federal bütçe kanunu çerçevesindeki idari düzenlemelerle belirlenir.

5. Federasyon ve Eyaletler kendi yetkilerinden kaynaklanan idari harcamaları karşılar ve uygun yönetimi sağlama konusunda birbirlerine karşı sorumludur. Ayrıntılar Senato'nun onayını gerektiren federal kanunla düzenlenir.

Madde 106- Gelirin Paylaştırılması

1. Mali tekellerin getirileri ve aşağıdaki vergilerden elde edilen gelirler Federasyon'a aittir:

I. Gümrük vergileri,

II. Paragraf 2 uyarınca Eyaletlere verilmeyen veya paragraf 3'e göre Federasyon ve Eyaletlere verilmeyen veya

paragraf 4 uyarınca topluluklara verilmeyen özel tüketim vergileri,

- III. Nakliye vergisi,
- IV. Sermaye işlemleri vergisi, sigorta vergisi, kambiyo senedi vergisi,
- V. Emlak üzerinden bir defaya mahsus olarak alınan vergiler, mali yüklerin dengelenmesine ilişkin mevzuatın uygulanması amacıyla yapılan katkılar,
- VI. Gelir ve kurumlar ek vergileri,
- VII. Avrupa Toplulukları çerçevesinde getirilen yükümlülükler.

2. Aşağıdaki vergilerden elde edilen gelirler Eyaletlere aittir:

- I. Servet vergisi,
- II. Veraset vergisi,
- III. Motorlu taşıt vergisi,
- IV. Paragraf 1 uyarınca Federasyon'a ve paragraf 3 uyarınca Federasyon ve Eyaletlere verilmeyen muamele vergileri,
- V. Bira vergisi,
- VI. Kumarhane vergisi.

3. Gelir vergisi ve muamele vergisinden elde edilen gelirler sırasıyla paragraf 5 ve 5a'ya göre Topluluklara dağıtılmadığı ölçüde; gelir vergisinden, kurumlar vergisinden ve muamele vergisinden elde edilen gelirler Federasyon ve Eyaletlere aittir. Federasyon ve Eyaletler gelir vergisi ve kurumlar vergisinden elde edilen gelirleri eşit olarak paylaşır. Federasyon ve Eyaletlerin muamele vergisinden elde edilen gelirdeki payları, Senato'nun onayını gerektiren federal kanunla belirlenir.

Söz konusu paylar aşağıdaki esaslara göre belirlenir:

- I. Federasyon ve Eyaletlerin, gerekli ihtiyaçları karşılama hususunda cari gelirler üzerinde eşit hakları vardır. Harcamaların büyüklüğü, izleyen yıllara ilişkin olarak belirlenen mali plan göz önünde bulundurularak saptanır.
 - II. Federasyon ve Eyaletlerin ihtiyaçlarının karşılanması; adil bir dengenin sağlanması ve sürdürülmesi, mükelleflerin üzerinde aşırı vergi yükü oluşmasının önüne geçilmesi ile yaşam standartlarının Federal Bölgenin tümünde aynı düzeye getirilmesi suretiyle koordine edilir. Bunun yanı sıra katma değer vergisinden (KDV) elde edilen gelirler 1 Ocak 1996 tarihi itibarıyla, çocuk yardımı nedeniyle gelir vergilerinden elde edilen gelirlerde düşüş yaşanacağı dikkate alınarak tahsis edilir.
4. Federasyonun gelir-gider durumu, Eyaletlerin gelir-gider durumundan farklı olduğu takdirde, Federasyon'un ve Eyaletlerin muamele vergisinden aldıkları paylar yeniden düzenlenir. Bu hüküm, KDV paylarının paragraf III 5 uyarınca hesaplanmasında dikkate alınan indirimli vergi gelirlerine uygulanmaz. Federal mevzuat, Eyaletlere ek harcama yüklerse veya onların gelirlerini azaltırsa; bu ek yük, kısa bir zaman zarfıyla sınırlı olması koşuluyla, Senato'nun onayını gerektiren bir federal kanun çerçevesinde, federal yardım tahsis edilmesiyle tazmin edilebilir. Bu kanun, söz konusu yardımların hesaplanmasına ve bunların Eyaletler arasında dağılımına ilişkin ilkeleri belirler.
5. Gelir vergisinden elde edilen gelirin belli bir payı topluluklara aittir. Bu pay, topluluk sakinleri tarafından ödenen gelir vergisi dikkate alınarak hesaplanır ve Eyaletler tarafından topluluklara aktarılır.
- Ayrıntılar, Senatonun onayını gerektiren federal kanunla düzenlenir. Söz konusu kanun, bu payın topluluklar tarafından belirlenmesini öngörebilir.
- 5a. 1 Ocak 1998'den bu yana, muamele vergisinden elde edilen gelirin belli bir payı topluluklara aittir. Bu pay, toplulukların yerel

ve ekonomik gücüne ilişkin göstergeler esas alınarak Eyaletler tarafından ilgili topluluklara aktarılır. Ayrıntılar, Senatonun onayını gerektiren federal kanunla düzenlenir.

6. Gayrimenkul, yerel sanayi ve ticaret üzerinden alınan vergilerden elde edilen gelirler topluluklara aittir; yerel düzeydeki özel tüketim vergileri topluluklara aittir veya Eyalet mevzuatında öngörülmesi halinde bu gelirler topluluk birliklerine aittir.

Toplulukların ilgili kanunlar çerçevesinde, yerel olarak koyulan gayrimenkul, sanayi ve ticaret üzerinden alınan vergilerin oranlarını belirleme yetkisi vardır. Bir Eyalet bünyesinde herhangi bir topluluk bulunmadığı durumlarda, yerel olarak konulan gayrimenkul, yerel sanayi ve ticaret ile özel tüketim vergilerinden elde edilen gelirler Eyalete aittir.

Federasyon ve Eyaletler; belli bir paylaşım ilkesi temelinde, yerel sanayi ve ticaret üzerinden alınan vergilerden elde edilen gelirlerden pay alabilir. Söz konusu paylaşımına ilişkin ayrıntılar, Senato'nun onayını gerektiren Federal kanunla düzenlenir. Eyalet mevzuatına göre; gayrimenkul, yerel sanayi ve ticaret vergileri ve topluluğun gelir vergisinden alacağı pay, paylaşım yapıldıkça esas alınır.

7. Ortak vergilerden elde edilen toplam gelirlerden Eyaletin alacağı payın Eyalet mevzuatıyla belirlenecek bir yüzdesi topluluklara veya topluluk birliklerine aittir. Diğer taraftan Eyalet mevzuatı, Eyalet vergilerinden elde edilen gelirin topluluklara mı yoksa topluluk birliklerine mi ait olacağını ve hangi oranlarda aktarma yapılacağını belirler.

8. Federasyon; Eyaletler, topluluklar veya topluluk birliklerinden, bunların harcamalarında doğrudan artış veya gelirlerinde azalmaya neden olabilecek özel yükümlülükleri yerine getirmesini istediği durumlarda, söz konusu Eyalet, topluluk veya topluluk birliklerinin bu özel mali yükün altından kalkmadığı noktada bunları gerekli şekilde tazmin eder.

9. Bu madde çerçevesinde; topluluk veya topluluk birlikleri'nin gelirleri ve harcamaları, Eyalet gelirleri ve harcamaları olarak kabul edilir.

Madde 107- Mali Dengeleme

1. Eyalet vergi gelirleri ile gelir ve kurumlar vergilerinden Eyaletin alacağı pay, bu vergiler söz konusu Eyaletlerin toprakları dahilindeki gelir idarelerince toplandığı ölçüde yine bu Eyaletlere aittir. Senatonun onayını gerektiren bir federal kanun, kurumlar vergisi ve gelir vergilerinden elde edilen yerel gelirlerin sınırlarına ve nasıl paylaşılacağına ilişkin ayrıntılı bilgi sağlayabilir.

Söz konusu kanun, diğer vergilerden elde edilen yerel gelirlerin sınırlarının ve nasıl paylaşılacağıının belirlenmesini şart koşabilir.

Muamele vergilerinden elde edilen gelirden Eyaletin alacağı pay, her bir Eyalet için o Eyaletteki kişi sayısına göre belirlenir.

Gelir ve kurumlar vergileri ile Eyalet vergilerinden elde ettiği kişi başı geliri, tüm Eyaletlerin ortalamasının altında kalan bir Eyalete, bu Eyalet için ayrılan payın $\frac{1}{4}$ 'ünü aşmayacak oranda ilave bir pay verilmesini mümkün kılacak bir federal kanun çıkarılabilir. Bu kanun Senatonun onayını gerektirir.

2. Söz konusu kanunla, mali açıdan güçlü ve zayıf Eyaletler arasında makul bir denge sağlanmalıdır. Topluluk ve topluluk birliklerinin mali kapasite ve koşulları gerekli özen gösterilerek dikkate alınmalıdır.

Bu kanun, dengeleme ödemesi almaya hak kazanmış Eyaletlerin alacağı dengeleme ödemelerinin koşullarını, dengeleme ödemesi yapacak Eyaletlerin yükümlülüklerini ve dengeleme ödemelerinin miktarlarını belirlemelidir.

Aynı kanun; genel mali yükümlülüklerini yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla, mali açıdan zayıf Eyaletlere Federasyon tarafından federal fonlardan hibe verilmesini gerektirebilir.

Madde 108- Gelir İdaresi

1. Gümrük vergileri, mali tekeller, ithalat muameleleri vergisini de içeren federal mevzuata tabi özel tüketim vergileri ve Avrupa Toplulukları çerçevesinde yüklenilen mali yükümlülükler federal gelir idareleri tarafından idare edilir. Bu idarelerin teşkilat yapısı federal kanunla düzenlenir. Orta düzeyde idarelerin kurulduğu durumlarda, bu idarelerin başkanları ilgili Eyalet hükümetleri ile görüş alışverişinde bulunularak atanır.

2. Diğer bütün vergiler Eyalet gelir idareleri tarafından idare edilir. Bu idarelerin teşkilatlanması ve çalışanlarına verilecek standart eğitim Senatonun onayını gerektiren federal kanunla düzenlenir. Orta düzeyde idarelerin kurulduğu durumlarda, bu idarelerin başkanları hükümetle görüş alışverişinde bulunularak atanır.

3. Tamamen veya kısmen Federasyona bırakılan vergiler, Eyalet gelir idareleri tarafından idare edilir. Bu idareler Federasyonun kurumu gibi çalışır. Madde 85-3 ve 4, bu bağlamda Hükümet yerine geçen Maliye Bakanlığı için geçerlidir.

4. Vergilerin idaresi açısından, Senatonun onayını gerektiren bir federal kanun, Federal ve Eyalet gelir idareleri arasında işbirliği yapılmasını sağlayabilir. Paragraf 1 kapsamındaki vergilerin Eyalet gelir idaresi tarafından idaresi veya diğer vergilerin Federal gelir idaresi tarafından idare edilmesi durumlarında da söz konusu işbirliğine ihtiyaç duyulur. Gelir kanunun uygulandığı alanlar ve bu kanunun kapsamı, zamanla genişletilir. Gelirlerinin büyük bir bölümü topluluklara veya topluluk birliklerine aktarılan vergilerin idaresi kısmen veya tamamen Eyaletten alınıp ilgili topluluk veya topluluk birliklerinin gelir idarelerine bırakılabilir.

5. Federal gelir idareleri tarafından uygulanacak prosedür federal mevzuatla belirlenebilir. Eyalet gelir idareleri veya paragraf 4-2’de öngörüldüğü gibi Topluluk veya Topluluk Birliklerinin gelir idareleri tarafından uygulanacak prosedür Senatonun onayını gerektiren bir federal kanunla belirlenebilir.

6. Gelir mahkemelerinin yargılama yetkisi standart bir şekilde federal mevzuatla düzenlenir.

7. Hükümet; idarenin, Eyalet gelir idareleri veya topluluk gelir idareleri veya topluluk birliklerinin gelir idarelerine bağlı olması temelinde Senatonun onayını gerektiren genel idari kuralları yayımlayabilir.

Madde 109- Federasyon ve Eyaletlerde Bütçe Yönetimi

1. Federasyon ve Federe Devletler, bütçelerinin yönetiminde özerk ve birbirlerinden bağımsızdır.

2. Federasyon ve Federe Devletler, bütçelerinin yönetiminde genel ekonomik denge koşullarını dikkate alır.

3. Senatonun onayını gerektiren federal mevzuatın çıkarılması yoluyla, bütçe kanunu, bütçe yönetiminin ekonomik gidişata karşı duyarlılığı ve gelecek birkaç yılı kapsayan mali planlama konularını düzenleyen ve hem Federasyon hem de Federe Devletler için uygulanacak ilkeler belirlenebilir.

4. Genel ekonomik dengenin bozulmasını engellemek amacıyla, Senatonun onayını gerektiren federal mevzuat aşağıdaki hususları da içerecek şekilde onaylanabilir:

- Bölgesel kurumlar veya özel amaçlı birliklerin verdiği kredilerin azami miktarları, vade koşulları,
- Federasyon'un ve Federe Devletlerin Almanya Merkez Bankasında faizsiz mevduat bulundurma yükümlülüğü (ekonomik dalgalanmaları dengelemek için tutulan rezervler)

Yukarıdaki hususlara ilişkin karar alma yetkisi sadece Federal Hükümete verilebilir. Söz konusu kararlar Senatonun onayını gerektirmektedir. Senatonun talebi üzerine söz konusu yönetmelikler iptal edilebilir. Ayrıntılar federal mevzuatla düzenlenir.

Madde 110- Bütçe ve Federasyonun Bütçe Kanunu

1. Federal teşebbüsler ve özel varlıklar, bunlara yapılan tahsisatlar ile bunlardan yapılan aktarmalar da dahil olmak üzere Federasyonun tüm gelir ve giderleri bütçede gösterilecektir. Bütçenin gelir ve gider kalemleri arasında denge sağlanmalıdır.

2. Bütçe, tek bir mali yılı ya da daha fazla mali yılı kapsayacak şekilde, söz konusu dönemi oluşturan ilk mali yıl başından önce kanunlaştırılmalıdır. Bazı hükümler ilgili mali yılı belirtmek suretiyle, bütçenin farklı dönemlerinde kullanılabilir.

3. Bu Maddenin 2. paragrafının ilk cümlesindeki tanıma uyan kanun tasarıları ile bütçe kanununda ve bütçede değişiklik yapan kanun tasarıları Senato ile Temsilciler Meclisine aynı anda sunulur; kanun tasarıları söz konusu olduğunda Senato birkaç hafta içinde, kanun tasarısında değişiklik söz konusu olduğunda ise üç hafta içinde görüş bildirir.

4. Bütçe kanunu Federasyonun gelir ve giderleri ile bütçe kanununun yasalığı süre ile ilgili hükümler içermektedir. Bütçe kanunu söz konusu hükümlerin bir sonraki bütçe kanunu onaylanana ya da 115. Maddeye uygun olarak daha ileri bir tarihte bir yetkilendirme söz konusu olana dek geçerli olacağını öngörebilir.

Madde 111- Geçici Bütçe Yönetimi

1. Mali yılın sonunda bir sonraki yılın bütçesi henüz kanunlaşmamış ise ilgili kanun kabul edilinceye kadar Federal Hükümet aşağıdaki amaçlarla, gerekli giderleri karşılamaya devam eder:

- Kanunla kurulan kurumların giderlerinin karşılanması ve kanunla öngörülen tedbirlerin gerçekleştirilmesi,
- Federasyonun hukuki yükümlülüklerinin yerine getirilmesi,
- Bir önceki mali yılın bütçesinde ilgili meblağlar onaylanmış ise altyapı projeleri, ihaleler ve diğer hizmetlerin

sürdürülmesi, bu amaçlarla verilmiş sübvansiyonların devam ettirilmesi,

2. Alınan vergi, harç, resim ve benzeri kaynaklar ile özel kanunlarla elde edilen gelirler birinci paragrafta belirtilen giderleri karşılamaya yetmediği takdirde, Federal Hükümet en fazla bir önceki yılın bütçesini oluşturan toplam meblağın dörtte birine tekabül edecek miktarda borçlanmaya gidebilir.

Madde 112- Bütçe Tahminlerini Aşan Harcamalar

Bütçe ödeneklerini aşan harcamalar ve bütçe dışı harcamalar Federal Maliye Bakanı'nın onayını gerektirir. Söz konusu onay sadece önceden tahmin edilememiş ve zorlayıcı koşulların ortaya çıkması durumunda verilir. Ayrıntılar federal mevzuatla düzenlenebilir.

Madde 113- Harcamaların Artırılması ve Gelirlerin Azaltılması Konularında Federal Hükümetin Onayının Alınması

1. Federal Hükümet tarafından teklif edilen bütçe harcamalarını arttıracak veya yeni harcamaları içeren ya da gelecekte yeni harcama yapılmasını gerektirecek kanunlar Federal Hükümetin onayını gerektirir. Bu koşul gelirden azalmaya ya da gelecekte gelirden azalmalara yol açacak olan kanunları da kapsamaktadır. Federal Hükümet; Temsilciler Meclisinden, bu tür kanun tasarıları için yapılacak oylamaların ertelenmesini talep edebilir. Bu durumda Federal Hükümet altı hafta içinde Temsilciler Meclisine görüşünü bildirir.

2. Söz konusu kanun tasarısı Temsilciler Meclisinden geçtikten sonra dört hafta içinde Federal Hükümet Temsilciler Meclisi'nden tasarının tekrar oylanmasını talep edebilir.

3. Söz konusu kanun tasarısı, anayasanın 78. maddesi çerçevesinde kanunlaştığında Federal Hükümet sadece altı hafta içinde onayını geri çekebilir. Bunu yapabilmesi için bu maddenin birinci paragrafının üç ve dördüncü cümleleri veya ikinci paragrafında

öngörülen işlemleri başlatması gerekmektedir. Bu sürenin dolmasını takiben söz konusu onay verilmiş kabul edilir.

Madde 114- Hesap Verme ve Hesapların Denetlenmesi

1. Federal Maliye Bakanı Federal Hükümet adına her yıl bir önceki mali yılın varlıklar, borçlar, gelirler ve harcamalara ilişkin hesaplarını Temsilciler Meclisi ve Senatonun onayına sunar.

2. Üyeleri yargı bağımsızlığına sahip olan Federal Denetim Ofisi hesapları denetler ve bütçe yönetimi ile prosedürün uygulanmasına ilişkin hususları ekonomi ve doğruluk açısından yeniden inceler. Federal Denetim Ofisi hazırladığı yıllık raporu doğrudan Federal Meclis ve Senato'nun yanı sıra Federal Hükümet'e gönderir. Federal Denetim Ofisinin bunun dışında kalan tüm yetkileri federal mevzuatla düzenlenir.

YUNANİSTAN

Madde 75- Bütçe Yükünü Konu Alan Kanun Tasarıları

1. Bütçe harcamalarında artış öngören bütün kanun tasarıları ile özel üyelerin kanun tasarıları Bakanlar tarafından sunulduğu takdirde, söz konusu artışı belirleyen ve Sayıştay tarafından hazırlanan bir rapor olmaksızın görüşmeye sunulamaz.

Kanun tasarısı milletvekilleri tarafından sunuluyorsa, görüşmeden önce Sayıştay'a sunulur. Sayıştay kanun tasarısına ilişkin raporu 15 gün içinde sunmak zorundadır. Bu süre sonunda söz konusu rapor sunulmazsa, kanun tasarısı rapor olmadan görüşmeye açılır.

2. Yetkili bakan tarafından bu yönde bir talep olduğu takdirde; kanun tasarısında yapılacak değişikliklerde de aynı prosedür uygulanır. Bu durumda Sayıştay, raporunu 3 gün içinde sunmak zorundadır. Bu sürenin bitiminde görüşme, rapor sunulmaksızın gerçekleştirilir.

3. Harcama ya da bütçe gelirlerinde azalma öngören bir kanun tasarısı, söz konusu harcamanın veya gelirdeki azalmanın nasıl karşılanacağını açıklayan özel bir rapor olmaksızın görüşmeye sunulmaz; söz konusu rapor yetkili Bakan ve Maliye Bakanı tarafından da imzalanır.

Vergi ve Mali Yönetim

Madde 78

1. Parlamento tarafından vergilendirme, gelir, varlık türü, vergi harcamaları, işlemleri ve sınıflandırma konularına yer verilen bir kanun kabul edilmeksizin vergi konulamaz.

2. Vergi ya da diğer mali yükümlülükler, verginin konulduğu yıldan bir önceki mali yıldan önce yürürlükte olan geriye dönük bir kanun ile konulamaz.

3. İlgili kanunun 42. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen süre dahilinde yayımlanması koşuluyla ve Parlamento görüşmelerinin son oturumundan en az 10 gün önce, ithalat-ihracat vergileri ve tüketici vergilerinin konması veya artırılması gibi istisnai durumlarda söz konusu vergilerin tahsilatına, tasarının Parlamentoda görüşülmeye başlandığı gün itibariyle izin verilir.

4. Vergilendirmenin amacı, vergi oranları, vergi indirimi, vergi muafiyetleri ve emekli maaşlarının ödenmesi konusundaki kararlar geçici yetkilendirme yoluyla alınamaz. Devlet ve ilgili kamu idarelerinin, (kamu yapım işlerinin yürütüldüğü inşaat alanlarına bitişik) özel mülkiyetlerin otomatik değer artışından ne kadar pay alacağı da söz konusu geçici yetkilendirme ile değil, kanun yoluyla belirlenir.

5. İstisnai olarak kanun kapsamında verilen yetki aracılığıyla, dengeleyici ve etki azaltıcı vergi ve harçlar konmasına ve ülkenin uluslar arası kuruluşlarla olan ekonomik ilişkileri çerçevesinde ekonomik önlemler veya ülkenin döviz kuru pozisyonunun korunmasına yönelik önlemler alınmasına izin verilir.

Madde 79

1. Parlamento, olağan yıllık oturumda, Devlet bütçesinin izleyen mali yıla ait gelir ve gider kalemlerini oylar.

2. Devletin bütün gelir ve giderleri yılı bütçesinde ve mali raporda yer almalıdır.

3. Bütçe, mali yıl başlamadan en az 1 ay önce, Maliye Bakanı tarafından Parlamento'ya sunulur ve kanun tasarısı Parlamentodaki her meclis grubuna görüşlerini ifade etme hakkını veren İçtüzükte belirtildiği gibi oylanır.

4. Bütçeye konulan gelir ve giderlerin yönetimi herhangi bir nedenden dolayı işlerliğini yitirdiği takdirde, söz konusu gelir ve giderler bu tür durumlarda çıkarılan özel bir kanuna göre yönetilir.

5. Bütçenin oylanması veya bir önceki paragrafta tanımlanan özel kanunun geçmesi parlamento döneminin sona ermesi nedeniyle

imkansız hale gelirse, sona eren veya sona erecek olan mali yıl bütçesinin yürürlük süresi Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine çıkarılan kanun hükmünde kararname ile 4 ay uzatılabilir.

6. Bütçelerin 6 aylık mali dönemler için tasarlanmasına ilişkin çalışmalar kanunla onaylanabilir.

7. Devlet bütçesine ilişkin mali rapor ve genel gelir gider dengesi mali yılın sona ermesini takiben en geç 1 yıl içerisinde Meclise sunulur. Söz konusu belgeler Mecliste oluşturulacak özel bir komisyon tarafından incelenir ve Meclis tarafından İçtüzükte belirtildiği üzere onaylanır.

8. Ekonomik ve sosyal kalkınma planları Parlamento Genel Kurulu tarafından kanunda belirtildiği gibi onaylanır.

Madde 80

1. Maaş, emekli maaşı, sübvansiyon veya ücretlerin Devlet bütçesinde yer alabilmesi için ilgili kurumun kuruluş kanununda veya özel bir kanunda buna ilişkin bir hüküm olması gerekir.

2. Madeni veya kağıt para basılmasına ilişkin hususlar kanunla düzenlenir.

İTALYA

Madde 81- Bütçeler

1. Hükümet tarafından sunulan bütçeler ve kesin hesap her yıl Parlamento tarafından oylanır.
2. Bütçeyi 4 aydan fazla bir süre için geçici olarak uygulama yetkisi kanunla verilemez.
3. Bütçeyi onaylayan kanunla, yeni vergiler konulamaz veya yeni harcama alanları oluşturulamaz.
4. Yeni veya ek harcama getiren diğer bütün kanunlarda, bu giderlerin karşılanacağı kaynaklar gösterilmelidir.

FRANSA

Madde 47- Bütçe Kanun Tasarısına İlişkin Olarak Uygulanan Prosedür

1. Parlamento, bütçe kanun tasarısını çerçeve kanunda belirtilen şartlara uygun olarak onaylar.
2. Ulusal Meclis; kanun tasarısının Meclise sunulmasını izleyen 40 gün içinde, ilk okumada bir karara varamazsa, Hükümet tasarımı Senatoya gönderir. Senatonun 15 gün içinde karar vermesi gerekir. Bunun ardından 45. maddede belirtilen prosedür uygulanır.
3. Parlamento 70 gün içinde bir karara varamazsa, tasarının hükümleri ilgili karar uyarınca yürürlüğe girebilir.
4. İzleyen mali yılın gelir ve giderlerinin yer aldığı bütçe kanun tasarısı, ilgili mali yıl başından önce yürürlüğe konulmadığı takdirde, Hükümet acil durum kapsamında Parlamento'dan vergileri toplama yetkisi verilmesini talep eder ve önceden onaylanan hizmetleri sağlamak için ihtiyaç duyulan kaynakları hazır bulundurur.
5. Bu maddede belirtilen süre Parlamento toplanamadığı zaman askıya alınır.
6. Sayıştay, mali kanunların uygulanmasının idare edilmesinde Parlamento'ya ve Hükümete yardım eder.

AVUSTURYA

Madde 13- Vergilendirme

Federasyon ve Eyaletlerin vergilendirme alanındaki yetkileri özel federal anayasal kanunda belirlenir.

Madde 51- Bütçe

1. En geç mali yılın sona ermesinden 10 hafta önce Federal Hükümet, Federasyonun bir sonraki yıla ait gelir ve gider tahminini Temsilciler Meclisine sunar. Söz konusu tahminler, Temsilciler Meclisinde görüşmeler başlamadan önce kamuoyuna açıklanamaz.

2. Federal Bütçe Kanununda ya da özel bir başka kanunda ödenek tahsis edilmeyen harcamalar yapılmadan önce, Federal Maliye Bakanı Meclisten anayasal onay alır. Söz konusu harcamaların yapılmasının gecikmesi zor durumlara sebep olacak ise, bu tür federal giderler 1 milyon schiling’i aşmadığı sürece Meclis Ana Komisyonunun onayıyla gerçekleştirilebilir. Bunu takiben Temsilciler Meclisinin onayı alınır.

3. Birinci paragrafta belirtilen süre içinde Federal Hükümet tarafından Temsilciler Meclisine sunulan federal bütçe taslağı mali yılın bitiminden önce onaylanmadığı ya da söz konusu sürede herhangi bir geçici hüküm uygulamaya konulmadığı takdirde, izleyen mali yılın ilk iki ayında; vergiler, harçlar ve ithalat vergilerinden elde edilen gelirler mevcut düzenlemelere uygun olarak tahsil edilir ve federal harcamalar kanunla ödenek gösterilerek yapılır; fakat son federal bütçe kanununda ödenek tahsis edilmeyen harcamalar bu durum için istisna oluşturur. Federal harcama tavanları, Temsilciler Meclisine sunulan bütçe kanun taslağında belirtilen ödeneklere göre belirlenir. Bu ödeneklerin onikide biri aylık harcamaları gösterir. Yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli olan harcamalar ödeneklerin serbest bırakma vadelerine uygun olarak gerçekleştirilir. Benzer olarak, resmi atamalar Temsilciler

Meclisine sunulan federal bütçe kanununa dayanılarak yapılır. Son federal bütçe kanununun hükümleri, kamu kaynaklarının idaresine ilişkin rakamları içermediği sürece, söz konusu iki aylık dönemde yürürlükte kalır.

DANİMARKA

Madde 43- Vergiler

Kanunda öngörülmediği sürece; vergi konulamaz, değiştirilemez, kaldırılamaz, kamu borçlanması yapılamaz.

Madde 45- Mali Yasa Tasarısı

1. İzleyen mali yılın Mali Yasa Tasarısı, ilgili mali yılın başlangıcından önceki 4 ay içinde Parlamente'ya sunulur.
2. İzleyen mali yıla ilişkin Mali Yasa Tasarısının okunmasının tamamlanamayacağı düşünülen durumlarda Parlamente'ya Geçici Ödenek Kanun Tasarısı sunulur.

Madde 46- Mali Yasa

1. Vergiler, Mali Yasa veya Geçici Ödenek Kanunu Parlamente'dan geçmeden konulamaz.
2. Mali Yasa veya Geçici Ödenek Kanunu veya Ek Ödenek Kanunu Parlamente tarafından onaylanmadıkça harcama yapılamaz.

Madde 47- Kamu Hesaplarının Denetimi

1. Kamu hesapları, mali yılın sona ermesini izleyen 6 ay içinde Parlamente'ya sunulur.
2. Parlamente, Denetçileri seçer. Denetçiler yıllık Kamu Hesaplarını inceler ve Devlet Gelirlerinin Mali Kanunda veya diğer Ödenek Kanununda yer alıp almadığını ve harcamaların söz kanunlara uygun olarak yapılıp yapılmadığını inceler. Denetçiler, bütün gerekli bilgileri talep etme ve bütün ilgili dokümanlara ulaşma hakkına sahiptir. Denetçi sayıları ve Denetçilerin görevlerine ilişkin kurallar kanunla belirlenir.
3. Kamu Hesapları ile Denetçilerin Raporu, karar verilmek üzere Parlamente'ya sunulur.

İZLANDA

Madde 40

Kanun haricinde; vergi konulamaz, değiştirilemez, kaldırılamaz. Kanunla yetki verilmedikçe; devlet borçlandırılmaz, devlete ait herhangi bir gayrimenkul satılamaz, kullanılamaz ve herhangi bir şekilde elden çıkarılamaz.

Madde 41

Bütçede veya ek bütçede yer almadıkça hiçbir harcama yapılamaz.

Madde 42

Devletin gelir ve giderlerine ilişkin bir raporu da içeren izleyen mali yıla ait bütçe kanun tasarısı Meclis'in her bir olağan oturumuna sunulur.

Madde 43

Kamu (kurumlarının ve idari organlarının) mali hesapları, kanunda belirtildiği gibi Meclis tarafından ya da Meclis'in gözetimi altında gerçekleştirilen denetime tabidir.

Madde 44

Mecliste üç okuma aşaması tamamlanana kadar kanun tasarısı Meclisten geçirilemez.

İRLANDA

Madde 17- Mali Tahminler

- 1.1. Mali yıla ait gelir ve gider tahminlerinin Meclise sunulmasının ardından, Meclis söz konusu tahminleri değerlendirir.
- 1.2. Bazı durumlarda sunulan özel yetkilendirme imkanı saklı kalmak koşuluyla, Mali Kararların uygulamaya konulması için gerekli olan yasal düzenlemeler her yıl onaylanır.
2. Hükümet tarafından gözden geçirilmediği ve Başbakan tarafından imzalanmadığı sürece, hiçbir yasal düzenleme Meclis tarafından karara bağlanamaz veya yasalaşamaz.

Madde 21- Yetki ve Prosedür

- 1.1. Finansman Tasarısı sadece Mecliste kabul edilir.
- 1.2. Temsilciler Meclisi tarafından onaylanan her bir Finansman Tasarısı, görüşleri alınmak üzere Senato'ya gönderilir.
- 2.1. Görüşleri alınmak üzere Senato'ya gönderilen her bir Finansman Tasarısı 21 gün içinde Temsilciler Meclisi'ne geri gönderilir. Meclis, Senato'nun tavsiyelerinin tamamını veya bazılarını kabul edebilir veya reddedebilir.
- 2.2. Bu Finansman Tasarısı Senato tarafından Meclis'e 21 gün içinde gönderilmezse veya gönderilir; fakat tavsiyeleri Meclis tarafından kabul edilmezse, tasarı söz konusu 21 günlük sürenin bitiminde kabul edilmiş olur.

Madde 22- Finansman Tasarılarının Tanımlanması

- 1.1. Bir Finansman Tasarısı aşağıdaki konuların bir bölümüne ya da tümüne ilişkin hükümleri kapsar: Vergilerin konulması, kaldırılması, vergi affı, vergi konusundaki değişiklikler ve düzenlemelerin yapılması; borç ödemeleri veya diğer mali amaçlar için kamu kaynaklarına mali yük yüklenmesi, vb. yüklerin çeşitlendirilmesi ve kaldırılması; tedarik; kamu kaynaklarının

tahsisi, emanet hesabına alınması, kamu kaynakları için hesap açılması ve bu hesapların denetlenmesi; kredi alınması veya kredi teminatı verilmesi ve kredilerin geri ödemeleri; yukarıda sayılan konulara ilişkin alt başlıklar ve ilişkili konular.

1.2. Yukarıda yer alan tanımdaki “vergi”, “kamu kaynağı” ve “kredi” kavramları, mahalli idareler tarafından mahalli ihtiyaçlar için, bu kavramlarla ilgili olarak yapılan uygulamaları içermez.

2.1. Temsilciler Meclisinin Başkanı, Finansman Tasarısı niteliği taşıdığına kanaat getirdiği Tasarıları onaylar ve Başkan’ın onayı bu bölümdeki hükümler çerçevesinde nihai ve kesin bir karardır.

2.2. En az 30 üyenin katıldığı bir oturumda alınan karar çerçevesinde Senato, Başkan’dan bir tasarının Finansman Tasarısı olup olmadığı sorusunu İmtiyaz Komitesine (İmtiyazların ihlalini inceleyen Avam Kamarası Kurulu) göndermesini isteyebilir.

2.3. Başkan Danıştayla görüşmesi sonucunda söz konusu isteği yerine getirmeye karar verirse, Meclis ve Senatodan eşit sayıda üyelerle oluşturulacak bir İmtiyaz Komitesini ve Yargıtay hakimlerinden birini söz konusu Komiteye başkanlık etmek üzere atar. Komite üyelerinin atanması kararı Danıştayla istişare sonucunda alınır. Başkanın sadece üye oylarının eşit olması durumunda oy kullanma hakkı vardır.

2.4. Başkan söz konusu soruyu yukarıda belirtildiği şekilde kurulan İmtiyaz Komitesi’ne gönderir ve söz konusu Komite kararını, Tasarının Senatoya gönderilmesini izleyen 21 gün içinde Başkan’a bildirir.

2.5. Komitenin kararı nihai ve kesindir.

2.6. Danıştayla istişare sonucunda Başkanın, bu soruyu Senatoya göndermemeye karar vermesi veya İmtiyaz Komitesi’nin belirtilen süre içinde kararını sunamaması durumunda Meclis Başkanının verdiği karar geçerlidir.

LÜKSEMBURG

Madde 99- Vergilendirme

Kanunda belirtilmedikçe; Devlet yararına vergi alınamaz. Meclisin onayı olmaksızın, Devlet borçlanamaz. Devlete ait hiçbir varlık devredilemez. Ancak genel bir kanun aracılığıyla belli bir meblağa kadar özel bir yetkilendirme yapılmasına gereksinim duyulmaksızın temlik yapılabilir. Devlet tarafından, kayda değer meblağa tekabül eden gayrimenkullerin satın alınabilmesi ve büyük altyapı ya da inşaat projelerinin yüklenilebilmesi kanunla yetki verilmesini gerektirir. Yetki verilmesini gerektiren meblağlar genel bir kanunla belirlenir. Kanunda aksi belirtilmedikçe; bir yıldan uzun bir süre Devlet bütçesinde yük teşkil edecek bir yüklenim altına girilemez. Yerel Meclisin onayı olmaksızın yerel düzeyde herhangi bir mali yükümlülük getirilemez ya da vergi konulamaz. Deneyimlerden yola çıkılarak, kanunla bazı istisnalar belirlenebilir.

Madde 100- Vergilendirmenin Yenilenmesi

Devlet yararına konulan vergiler yıllık olarak onaylanır. Söz konusu vergilerin dayandırıldığı yasal düzenlemeler, yenilenmediği sürece bir yıl yürürlükte kalır.

Madde 101- İmtiyaz ve Muafiyetler

Vergilendirme konusunda imtiyaz tanınmaz. Kanunda öngörülmediği sürece, vergi muafiyeti tanınmaz ya da vergi borcunda indirim yapılamaz.

Madde 102- Diğer Yükümlülükler

Kanunda belirtilen durumlar dışında; Devlet ya da Topluluk yararına konulan vergiler haricinde vatandaşlar ya da kamu kurumlardan herhangi bir tazminat talebinde bulunulamaz.

Madde 104- Hesaplar, Bütçe

Her yıl, Meclis Kesin Hesap Tasarısını onaylar ve bütçeyi oylar. Devletin bütün gelir ve giderleri bütçede ve hesaplarda gösterilir.

Madde 105- Denetim Birimi

1. Denetim Birimi genel yönetim kapsamındaki tüm hesaplar ile Hazineye karşı sorumlu olunan tüm hesapları denetler ve kapatır.
2. Denetim Biriminin teşkilatı, yetkilerini kullanması ve üyelerinin atanma yöntemi kanunla düzenlenir.
3. Denetim Birimi, bütün harcama kalemlerinin, bütçede belirtilen miktarları aşmamasını sağlar.
4. Kanun haricinde, bütçenin bir bölümünden diğerine aktarma yapılamaz.
5. Temsilciler Meclisinin onayını almak şartıyla Bakanlar kendi bakanlıklarında, aynı bölümde yer alan bir harcama kalemi fazlasını diğer bir kaleme aktarabilir.
6. Denetim Birimi, Devletin farklı yönetim birimlerinin hesaplarını inceler ve bunu gerçekleştirmek için tüm gerekli bilgileri ve belgeleri toplaması gerekir. Devletin genel hesapları, Denetim Biriminin görüşleriyle birlikte Temsilciler Meclisine sunulur.

HOLLANDA

Madde 102

1. Ülkenin orduları ile ilişkili harcamalarının tümü merkezi yönetim kaynaklarından karşılanır.
2. Kanunda yer alan genel kurallar ve tazminat ödemeleri dışında; hiçbir kişi ve belediyeden, askeri birliklerin konaklama ve bakım masrafları ile Devletin ordu ve savunmaya ilişkin yapacağı hiçbir harcamanın karşılanmasına katkıda bulunmaları talep edilemez.
3. Savaş durumu, savaş tehdidi ya da diğer olağanüstü hallerde uygulanacak genel kurallara istisna teşkil eden kurallar Kanunla belirlenir.

Madde 104

Vergiler Kanunla konulur. Diğer mali yükümlülükler kanunla düzenlenir.

Madde 105

1. Devletin gelir ve gider tahminleri Kanunla belirlenir.
2. Genel tahminleri içeren Kanun Tasarısı Kral adına ya da tarafından her yıl madde 65'te belirtilen tarihte sunulur.
3. Devletin gelir gider durumunu gösterir belge, ilgili kanunun hükümlerine uygun olarak Parlamente'ye sunulur. Sayıştay tarafından onaylanan, Devletin bütçe dengesini gösterir belge Parlamente'ye sunulur.
4. Kamu kaynaklarının yönetimine ilişkin kurallar Kanunla belirlenir.

PORTEKİZ

Madde 106- Mali Sistem

1. Mali sistem, adil gelir dağılımı ve refahın yanı sıra Devletin ve diğer kamu kurumlarının finansal ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlar.
2. Sıklık oranlarını, vergi imtiyazlarını ve mükelleflere ait güvenceleri belirleyen kanun aracılığıyla vergi konulur.
3. Hiç kimse, Anayasa'da belirtilen hükümlere uygun olarak konulmayan ve toplanmayan hiçbir vergiyi ödemekle yükümlü değildir.

Madde 107- Vergiler

1. Gelir vergisi toplumdaki eşitsizliği ortadan kaldırmayı hedefler. Hane halkı ihtiyaçlarını ve gelirini göz önünde bulundurarak toplumu oluşturan bireylerin gelirlerini, her yıl çıkarılan bir kanunla azami ulusal gelirle sabitlemeyi öngörür.
2. İşletmeler, reel gelirleri esas alınarak vergilendirilir.
3. Veraset ve intikal vergileri vatandaşlar arasında eşitliğin sağlanması amacıyla artan oranlı olarak alınır.
4. Tüketici vergileri, tüketimin yapısını ekonomik kalkınmanın ve sosyal adaletin gereksinimlerine uyarlamayı amaçlar ve söz konusu vergiler ağırlıklı olarak lüks tüketim maddeleri üzerine konulur.

Madde 108- Bütçe

1. Devlet bütçesi şunları içerir:
 - a) Özerk fonların ve kurumların gelirleri ve giderleri de dahil olmak üzere, kamu kurumlarının gelir ve giderlerini kapsayan toplam gelir ve giderlerin dağılımı,
 - b) Sosyal güvenlik bütçesi.

2. Bütçe, yıllık planın temel önceliklerine uygun olarak tasarlanır ve Devletin kanunlardan ve sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülükleri de dikkate alınır.

3. Bütçe tektir ve giderler organik ve fonksiyonel sınıflandırmaya göre düzenlenir, gizli ödenek ve fonların varlığını önlemek amacıyla programlara göre ayrıca yapılandırılabilir.

4. Bütçe; gelirlerin giderleri karşılaması gerektiğinin, bütçenin uygulanmasına ilişkin kuralların, kamu borçlanmasında artışa gidilmesine ilişkin koşulların, bütçenin tam olarak uygulanması amacıyla ve Meclis tarafından onaylanan her bir bütçe programı çerçevesinde, organik olarak sınıflandırılan maddelerde Hükümet tarafından değişiklik yapılmasını düzenleyen ölçütlerin kanunla belirlenmesini öngörür.

Madde 109- Bütçenin Hazırlanması

1. Bütçe kanunu, ilgili çerçeve kanuna göre hazırlanır, onaylanır, uygulanır., Söz konusu çerçeve kanun ayrıca, bağımsız fonların ve bakanlıkların bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile ilgili kuralları belirler.

2. Bütçe kanun tasarısı, kanunda belirtilen süre içinde görüşülür ve oylanmak üzere sunulur, ayrıca söz konusu kanunda, gecikme yaşandığı durumlarda uygulanacak prosedür de yer alır.

3. Bütçe tasarısına şu raporlar eklenir:

- a) Bütçe ile ilgili temel makro ekonomik gelişme tahminleri ile para arzı ve benzerleri unsurlara ilişkin gelişme tahminleri,
- b) Önceki yıl bütçesinde tahmin edilen gelir ve giderlerdeki sapmaların nedenleri,
- c) Kamu borcu, hazine işlemleri ve hazine hesapları,
- d) Özerk fon ve kurumların durumu,
- e) Özerk fonlar lehine yapılan bütçesel dağılım,

- f) Portekiz ve dış dünya arasında yapılan ve Bütçeye yük teşkil eden mali transferler,
- g) Mali ayrıcalıklar ve buna karşılık gelirdeki öngörülebilir kayıplar.

Madde 110- Denetim

Bütçenin uygulanması, Sayıştay ve Meclis tarafından denetlenir. Sayıştay görüşünü sunduktan sonra, Meclis, sosyal güvenlik hesaplarını da içeren genel kamu hesaplarını inceler ve onaylar.

İSPANYA

Madde 113- Vergilendirme Yetkisi

1. Vergi koyma yetkisi, kanun çıkarma aracılığıyla olmak suretiyle sadece Devlete aittir.
2. Bağımsız topluluklar ve yerel yönetimler, Anayasada ve kanunlarda öngörüldüğünde vergi koyabilir.
3. Vergileri etkileyen bütün mali getiriler kanunla konmalıdır.
4. Kamu idareleri; sadece kanunda öngörüldüğü sürece, mali yükümlülük altına girebilir ve harcama yapabilir.

Madde 134- Bütçe

1. Devletin Genel Bütçelerini hazırlamak hükümetin; söz konusu bütçeleri incelemek, değiştirmek ve onaylamak ise Parlamentonun görevidir.
2. Devletin Genel Bütçeleri yıllık olarak yapılır ve söz konusu bütçeler Devlet vergilerini etkileyen mali yardımların miktarını da kapsayan, kamu sektörünün gelir ve gider toplamını içerir.
3. Hükümet, Devletin Genel Bütçelerini, önceki yıl bütçelerinin süresi bitmeden en az 3 ay önce Temsilciler Meclisine sunmalıdır.
4. Bütçe Kanunu mali yılın ilk gününden önce onaylanmazsa, önceki mali yıl bütçelerinin uygulama süresi otomatik olarak, yeni bütçeler onaylanana kadar uzatılır.
5. Devletin Genel Bütçeleri onaylandıktan sonra, Hükümet kamu giderlerinde artış ya da kamu gelirlerinde azalış öngören kanun tasarılarını aynı bütçe yılı için sunabilir.
6. Bütçe gelirlerinde bir azalış ya da borçlarda bir artış içeren her teklif ve değişiklik, iletilmesinden önce Hükümetin bu konuda görüş birliğine varmasını gerektirir.

7. Bütçe kanunuyla vergi konulamaz. Bir başka vergi kanunu imkan sağlıyorsa, bütçe kanunu vergileri düzenleyebilir.

Madde 135- Borç ve Borçlanma

1. Hükümetin borçlanabilmesi için kanunla yetkilendirilmesi gerekir.

2. Kamu borçlanma ilkeleri çerçevesinde, faiz giderlerini ödemek için alınan krediler bütçenin gider kalemlerinde gösterilir ve ilgili kanuna aykırı olmadıkça değiştirilemez.

Madde 136- Sayıştay

1. Sayıştay, Devletin hesapları ile kamu hesaplarını ve bunların iktisadî yönetimini kontrol eden en yüksek kurumdur.

Sayıştay, doğrudan Parlamenteoya bağılıdır ve Parlamento tarafından kendisine verilen yetkiler aracılığıyla, Devlet hesaplarını inceler ve onaylar.

2. Devlet'in hesapları ile kamu hesapları, Sayıştay tarafından denetlenir ve incelenir. Sayıştay, yıllık raporunu Meclise sunar. Söz konusu raporda Sayıştay tarafından tespit edilen ihlaller ile bir takım sorumluluklar belirtilir.

3. Sayıştay üyeleri, hâkimler gibi bağımsızdır ve azlolunamaz.

4. Sayıştay'ın kuruluşu, teşkilat yapısı ve çalışma şekli bir çerçeve kanunla düzenlenir.

POLONYA

Madde 216

1. Kamusal amaçlara tahsis edilmiş mali kaynaklar, kanunla belirtildiği gibi toplanır ve harcanır.
2. Hazine, Polonya Ulusal Bankası veya diğer kamu tüzel kişileri tarafından mal ve hisse senetlerinin alımı, satımı ve ipotek edilmesi, ayrıca piyasaya tahvil ve bono sürülmesi kanunda belirtilen ilke ve usullere uygun olarak yapılır.
3. Tekeller kanunla kurulur.
4. Borçlanma sözleşmesi, devlet tarafından verilen garanti ve mali kefaletler kanunda belirtilen ilkeler ve usuller çerçevesinde yapılır.
5. Ulusal kamu borcunun, gayri safi yurtiçi hâsılanın beşte üçünü aşmasına sebep olacak borçlanma sözleşmelerine, garantilere ve mali kefaletlere izin verilmez. Yıllık gayrisafi yurtiçi hasılanın ve ulusal kamu borcunun değerinin hesaplanmasında kullanılacak yöntem kanunla belirlenir.

Madde 217

Vergi ve diğer mali yükümlülüklerin konulması, vergiye tabi kişi ve konuların, vergilendirme oranlarının belirlenmesi, vergi indirimleri ve affına ilişkin ilkeler ile vergiden muaf mükellef kategorilerinin belirlenmesi kanunla mümkündür.

Madde 218

Hazine'nin teşkilatı ve Hazine varlıklarının yönetimi kanunla belirlenir.

Madde 219

1. Temsilciler Meclisi Devlet Bütçesini bir mali yıl için Bütçe Kanunu çıkarmak suretiyle kabul eder.

2. Bütçe tasarısını hazırlamaya, detaylarını ve gereklerini belirlemeye ilişkin esas ve usuller ile bütçenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller kanunla belirlenir.

3. İstisnai durumlarda, devletin gelir ve giderleri bir yıldan daha kısa bir süre için geçici bütçede yer alabilir. Uygun olduğunda, bütçe tasarısına ilişkin hükümler geçici bütçe tasarısı için de uygulanır.

4. Bütçe Kanunu veya Geçici Bütçe Kanunu mali yılın ilk gününde yürürlüğe girmediği takdirde, Bakanlar Kurulu kamu kaynaklarını Bütçe Kanun Tasarısındaki hükümlere uygun olarak yönetir.

Madde 220

1. Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen gider miktarlarında artış ya da gelir miktarında azalış olması, Bütçe Kanun Tasarısında belirtilen düzeyi aşan bütçe açığının Temsilciler Meclisi tarafından onaylanmasını gerektirmeyebilir.

2. Bütçe açığı, Merkez Bankası'na borçlanılarak karşılanamaz.

Madde 221

Bir bütçe kanunuyla, geçici bütçeyle, bütçe kanununda değişikliklerle, kamu borçlanma sözleşmesiyle ve Devlet tarafından verilecek mali garantilerle ilgili yasal düzenlemeleri sunma yetkisi sadece Bakanlar Kurulu'na aittir.

Madde 222

Bakanlar Kurulu, Temsilciler Meclisi'ne, izleyen yılın bütçe kanun tasarısını mali yıl başlamadan 3 ay önce sunar. İstisnai durumlarda tasarı daha sonra sunulabilir.

Madde 223

Senato, bütçe kanununun sunulmasını takip eden 20 gün içinde tasarıdaki değişiklikleri kabul edebilir.

Madde 224

1. Cumhurbaşkanı, Bütçe Kanun Tasarısının alınmasından sonraki 7 gün içinde Meclis tarafından kendisine sunulan Bütçe Kanununu veya Geçici Bütçe Kanununu imzalar ve Resmi Gazetede yayımlar. 122'nci maddedeki hükümler bütçe kanunu veya geçici bütçe kanununa uygulanmaz.

2. Cumhurbaşkanı, bütçe kanununu veya geçici bütçe kanununu imzalamadan önce Anayasaya uygunluk denetimi açısından Anayasa Mahkemesine gönderdiği takdirde; Mahkeme, gönderme tarihinden itibaren 2 ay içinde karar verir.

Madde 225

Bütçe kanun tasarısı Temsilciler Meclisine sunulmasından itibaren 4 ay içinde kabul edilmezse veya imzalanmak üzere Cumhurbaşkanı'na sunulmazsa, Cumhurbaşkanı takip eden 14 gün içinde Temsilciler Meclisinin görev süresinin kısaltılmasını isteyebilir.

Madde 226

1. Mali yılın bitimini takip eden 5 aylık dönem içinde, Bakanlar Kurulu, bütçenin uygulanmasına ilişkin bir raporu ve devletin borç durumuna ilişkin bilgileri Temsilciler Meclisine sunar.

2. Raporun Temsilciler Meclisine sunulmasını takip eden 90 gün içinde, Temsilciler Meclisi raporu inceler ve Sayıştayın görüşünü aldıktan sonra Bakanlar Kurulu tarafından sunulan mali hesaplara onay verip vermeyeceğine karar verir.

ÇEK CUMHURİYETİ

Madde 42- Bütçe

1. Devlet bütçesi kanun tasarısı ve devletin yıllık hesaplarına ilişkin kanun tasarısı Hükümet tarafından sunulur.
2. Söz konusu kanun tasarıları sadece Temsilciler Meclisi tarafından genel kurulda görüşülür ve karara bağlanır.

FİNLANDIYA

Madde 81- Devlet Vergileri ve Mali Yükümlülükler

1. Devlet vergileri kanun aracılığıyla konulur. Bu kanunla vergi yükümlülüğü ile vergi miktarları düzenlenir; aynı zamanda vergi vermekle yükümlü gerçek ve tüzel kişilere sunulan hukuki çözümlere de yer verilir.

2. Resmi işlemler, hizmetler ve Devlet idarelerinin diğer faaliyetleri üzerine konulacak mali yüklerin ve bu yüklerin miktarlarının yönetilmesine ilişkin genel kriter kanunla belirlenir.

Madde 82- Devlet Borcu ve Garantileri

1. Devlet, Parlamento'dan onay almak suretiyle borçlanabilir. Bu onayda, yeni borcun azami miktarı ve Devlet borcunun toplam miktarı belirtilir.

2. Parlamentodan onay almak suretiyle, Devlet menkul kıymet ihraç edebilir ve garanti verebilir.

Madde 83- Devlet Bütçesi

1. Parlamento, Devlet Bütçesini bir bütçe yılı için onaylar ve onaylanan Bütçe Kanunu Resmi Gazete'de yayımlanır.

2. Devlet Bütçesi ile ilgili hükümet teklifleri ve bütçeye ilişkin diğer teklifler, izleyen bütçe yılı başlangıcından makul bir süre önce Parlamento'ya sunulur. 71. bölümdeki hükümler, bütçe kanun tasarisına ekleme ya da söz konusu tasarıdan çıkarma yapıldığı durumlarda uygulanır.

3. Bir milletvekili; bütçe tasarısı çerçevesinde, bir önerge aracılığıyla Devlet Bütçesinde yer alacak bir ödenek veya başka bir karar önerisi sunabilir.

4. Parlamento'nun Mali İşler Komisyonu'nun olumlu görüşünün yer aldığı rapor yayımlandığında, Parlamento tüm üyelerin katıldığı genel kurulda tek okumada bütçeyi kabul eder. Bütçe teklifinin

Parlamentoda görüşülmesi ile ilgili ayrıntılı hükümler Parlamento'nun Prosedür Kurallarında yer alır.

5. Devlet Bütçesinin yayımlanması yeni bütçe yılından sonraya ertelendiği takdirde, Hükümetin bütçe teklifi Parlamento'nun kararıyla geçici bütçe olarak uygulanır.

Madde 84- Bütçenin İçeriği

1. Devletin yıllık gelir tahminleri ve yıllık harcamalar için tahsis edilecek ödenek tahminleri, söz konusu ödeneklerin gerekçeleri ve bütçede yer alan diğer gerekçelendirmeler devlet bütçesine dahil edilir. Birbiriyle doğrudan bağlantılı olan belirli gelir ve giderlerin, gelirin gideri aşması ihtimaline yönelik bir gelir tahmini ile giderin geliri aşması ihtimaline ilişkin bir ödenek tahsisatının da bütçede yer almasını öngören bir kanun hazırlanabilir.

2. Bütçedeki gelir tahminleri ödenekleri karşılar. Ödeneklerin karşılanması noktasında, devletin mali hesaplarındaki fazla ya da açıklar da kanunda belirtildiği şekilde göz önünde bulundurulabilir.

3. Kanunda öngörüldüğü üzere, birbiriyle bağlantılı gelir ve giderlere yapılacak tahsisatlara ilişkin gelir tahminleri bütçede, birden fazla bütçe yılını kapsayacak şekilde yer alabilir.

4. Kamu teşebbüslerinin işlevlerine ve finansmanlarına ilişkin genel ilkeler kanunla belirlenir. Kamu teşebbüslerine ilişkin gelir tahminleri veya tahsis edilecek ödenekler sadece kanunda belirtilmesi durumunda bütçeye dahil edilir. Parlamento; bütçe kapsamında, kamu teşebbüslerinin temel hizmet hedeflerini ve diğer hedeflerini onaylar.

Madde 85- Bütçedeki Ödenekler

1. Bütçede ödenekler; sabit ödenekler, tahmin edilmiş ödenekler veya aktarılabılır ödenekler olarak yer alır.

Tahmin edilen ödenek aşılabılır; aktarılabılır ödenek sonraki bütçe yıllarında kullanılmak üzere kanunda belirtildiği gibi aktarılabılır.

Bir kanunla izin verilmedikçe; sabit ödenekler ve aktarılabılır ödenekler aşılabilir. Bununla beraber sabit ödenek devredilemez.

2. Bütçede izin verilmedikçe; bir ödenek, bir bütçe kaleminden diğerine aktarılamaz. Bununla beraber, kullanım alanları birbirine çok yakın olan iki harcama kalemi arasında ödenek aktarımı yapılması ancak kanunla izin verildiğinde mümkündür.

3. İzleyen yılın bütçesinden alınabilecek ödenekler için geçerli olmak kaydıyla, bütçede miktar ve amaç açısından sınırlandırılmış yetkilendirmeler yapılabilir.

Madde 86- Ek Bütçe

1. Bütçeyi değiştirmek için geçerli nedenin olması durumunda; Hükümet, ek bütçe için Parlamento'ya teklif sunabilir.

2. Milletvekilleri; ek bütçede değişiklik yapılması için önerge sunabilir.

Madde 87- Bütçe Dışı Fonlar

Devletin daimi görevleri ile ilgili olması koşuluyla, kanunla bütçe dışı fonlar oluşturulabilir. Bununla beraber; Parlatentonun bütçe dışı fon oluşturan, böyle bir fonu arttıran veya fonun amacını içeren yasal düzenlemenin onaylanmasına yönelik karar alması, kullanılan oyların en az üçte ikisinin bu yönde olması ile mümkündür.

Madde 88- Özel Sektörün Devletten Alacağı Yasal Alacaklar

Bütçenin durumu ne olursa olsun; herkes, devletten yasal alacağını alma hakkına sahiptir.

Madde 89- Devlet Memurlarının ve İşçilerinin Sözleşme Şartlarının Onayı

Parlamento onayı gerektiği için, memur ve işçilerin durumları hakkındaki anlaşmaları Parlamento adına, Parlamento'nun uygun bir komitesi onaylar.

Madde 90- Denetim

1. Parlamento, devletin mali yönetimini ve devlet bütçesinin uygunluğunu denetler. Bu amaçla, Parlamento üyeleri arasından devlet denetçileri seçer.

2. Bağımsız bir kurum olan Devlet Denetleme Ofisi, devletin mali yönetimi ve bütçenin uygunluğunu denetlemek için vardır.

Devlet Denetleme Ofisi'nin, görevlerine ilişkin detaylı hükümler kanunla düzenlenir.

3. Devlet denetçileri ve Devlet Denetleme Ofisi, kamu otoritelerinden ve onların kontrolü altında olan diğer kamu kurumlarından görevlerine ilişkin gerekli bilgileri alma hakkına sahiptir.

SLOVAKYA

Madde 58

1. Slovakya Cumhuriyeti'nin mali yönetimi devlet bütçesiyle idare edilir. Devlet bütçesi kanunla kabul edilir.
2. Devletin bütçe gelirleri ile devlet bütçesi ve devlet bütçesi ile yerel yönetimlerin bütçeleri arasındaki ilişki kanunda düzenlenir.
3. Slovakya Cumhuriyeti devlet bütçesine bağlı özel amaçlı fonlar kanunla belirlenir.

Madde 59

1. Ulusal ve yerel düzeyde alınan vergi ve harçlar mevcuttur.
2. Vergiler ve harçlar kanunla veya bir kanuna dayanılarak konulabilir.

Madde 60

Sayıştay; bütçe kaynaklarının yönetimini, Devlet mülkiyetini, mülkiyet haklarını ve hak edişlerin kontrolünü yapan bağımsız bir kurumdur.

İSVEÇ

Bölüm 9- Mali Yetki

Madde 1

Devletin vergileri onaylama yetkisi ve mali yükümlülükleri ile ilgili hükümler bölüm 8 'de belirlenir.

Madde 2

1. Kamu kaynakları, Parlamento tarafından belirtildiği şekilden başka bir yolla kullanılmaz.
2. Parlamento, söz konusu kaynakların farklı amaçlar için kullanılmasını madde 3, 4, 5'e göre bütçeyi kabul ederek onaylar. Bununla beraber; Parlamento, fonların başka bir şekilde kullanılmasına karar verebilir.

Madde 3

1. Parlamento, izleyen mali yılın bütçesini ve özel durumların gerektirmesi halinde diğer bütçe döneminin bütçesini de onaylar. Bu bağlamda; Parlamento gelirleri tahmin eder ve belirtilen amaçlar için ödenekler verir. Bununla ilgili alınan kararlar ulusal bütçeye dahil edilir.
2. Parlamento ulusal bütçe içindeki belirli bir ödeneğin bütçe dönemi dışındaki bir dönemde tahsis edilmesine karar verebilir.
3. Parlamento, bütçeyi bu madde çerçevesinde kabul ederken; savaş, savaş tehlikesi ve diğer olağanüstü durumlarda ülke savunması için gerekli kaynak ihtiyacını dikkate alır.

Madde 4

Bütçe 3. maddeye göre bütçe döneminin başlamasından önce kabul edilemezse, Parlamento veya Parlamentonun toplanmadığı durumlarda Mali Komite bütçe kabul edilene kadar geçen süre için gerekli ödeneklerin verilmesine ilişkin karar alır.

Madde 5

Parlamento cari mali yıl için yapılan gelir tahminlerini gözden geçirebilir, belirlenen ödeneklerde değişiklik yapılabilir ve ek bütçeye yeni ödenekler ekleyebilir.

Madde 6

Hükümet, ulusal bütçeye ilişkin teklifleri Parlamento'ya sunar.

Madde 7

Bütçe veya diğer alanlarla ilgili olarak Parlamento belirli bir ödeneğin ayrıldığı bir faaliyetin öngörülen süresini aşması halinde neler yapılması gerektiği hakkında rehberler yayımlayabilir.

Madde 8

Devletin kaynakları ve varlıkları Hükümetin tasarrufundadır. Bu hüküm, Parlamento veya Parlamento'ya bağlı organlara ayrılan ya da kanun çıkarma yoluyla özel idare yetkisi verilen kaynaklar ve varlıklar için uygulanmaz .

Madde 9

Devlet varlıklarının idaresi ve kullanımına ilişkin ilkeler gerektiği ölçüde Parlamento tarafından belirlenir. Bu bağlamda; Parlamento, normal şartlar altında Parlamento onayı olmaksızın alınamayacak önlemleri ortaya koyabilir.

Madde 10

Parlamento yetki vermediği takdirde, Hükümet borç alamaz veya Devlet adına mali yükümlülük altına giremez.

İSVİÇRE

Madde 21- Bütçe

1. Federasyon harcamalarını ve gelirlerini uzun vadede dengede tutar.
2. Toplam harcama tahminlerinin bütçedeki azami miktarı, ekonomik koşullar dikkate alınarak ve gelir tahminlerine dayanılarak belirlenir.
3. Yukarıdaki Paragraf 2’de belirtilen azami miktar, olağanüstü mali ihtiyaçlar olduğunda arttırılabilir. Federal Parlamento böyle bir artışa madde 159 3 (c) ye göre karar verir.
4. Devlet bütçesinde yer alan harcamalar paragraf 2 ve 3’te belirtilen azami miktarları aştığı takdirde, söz konusu fazla harcamalar, takip eden yıllarda tazmin edilmek zorundadır.
5. Ayrıntılar kanunla belirlenir.

Madde 127- Vergilendirme İlkeleri

1. Vergiler, vergi vermekle yükümlü kişiler, verginin amacı ve vergi matrahı kanunla belirlenir.
2. Verginin doğası elverdiği ölçüde, ekonomik kapasiteye göre vergilendirme ilkesinin yanı sıra vergilendirmenin genelliği ve eşitliğine ilişkin ilkeler de dikkate alınır.
3. Kantonlar arasında çifte vergilendirme yasaktır. Bu konuda, Federasyon gerekli tedbirleri alır.

Madde 128- Dolaysız Vergiler

1. Federasyon;
 - a. Gerçek kişilerin gelirlerine en fazla yüzde 11.5,
 - b. Tüzel kişilerin net hasılatlarına en fazla yüzde 9.8,
 - c. Tüzel kişilerin sermayelerinin ve yedek akçelerinin 1/10’una en fazla yüzde 0.825oranlarında dolaysız vergi koyabilir.

2. Federasyon, vergi düzeylerini belirlerken Kantonların ve Belediyelerin doğrudan vergi yükünü dikkate alır.

3. Gerçek kişilerin, yüksek enflasyon nedeniyle nominal olarak bir üst vergi dilimine kaymalarından dolayı maruz kaldıkları reel gelir kaybı zaman içinde dengelenir.

4. Vergiler, Kantonlar tarafından tayin edilir ve toplanır. Brüt vergi gelirlerinin 3/10'u Kantonlara verilir; söz konusu payın en az 1/6'sı Kantonlar arasında mali dengeyi sağlamak için kullanılır.

Madde 129- Vergilerin Uyumlaştırılması

1. Federasyon; Federasyonun, Kantonların ve Belediyelerin dolaysız vergilerini uyumlaştırmalarına ilişkin ilkeleri belirler. Federasyon, söz konusu ilkeleri belirlerken Kantonların uyumlaştırma çabalarını dikkate alır.

2. Söz konusu uyumlaştırma; vergi mükellefiyeti, verginin konusu, vergilerin matrahı, usule ait kanun ve mali suçlara ilişkin kanuna yönelik olarak genişletilir. Özellikle, vergi cetvelleri, vergi oranları ve vergiden muaf miktarlar bu uyumlaştırmanın dışındadır.

3. Federasyon, adil olmayan mali imtiyazlara karşı kurallar belirleyebilir.

Madde 130- Katma Değer Vergisi

1. Federasyon, kendi kullandığı ve ithal ettiği mal ve hizmetler üzerine azami yüzde 6.5 oranında KDV koyabilir.

2. Vergi gelirlerinin yüzde 5'i düşük gelir grupları lehine alınacak tedbirler için kullanılır.

3. Yaş yapısının geliştirilmesinden dolayı; yaşlılık, muhtaçlık ve sakatlık sigortaları garanti edilmediği takdirde, KDV federal kanunla en fazla yüzde 1 oranında arttırılabilir.

Madde 131- Özel Tüketim Vergileri

1. Federasyon, aşağıdaki ürünlere özel tüketim vergisi koyabilir:

- a) Tütün ve tütün mamulleri,
- b) Damıtılmış alkol,

- c) Bira,
- d) Otomobiller ve yedek parçaları
- e) Ham petrol, diğer mineral yakıtlar, doğalgaz, söz konusu yakıtların artırılmasından elde edilen ürünler ve motor yakıtları.

2. Federasyon, tüketime ve motor yakıtlarına ek vergi koyabilir.

3. Kantonlar, damıtılmış alkolün vergilendirilmesinden elde edilen net hasılatın yüzde 10'unu alır. Bu şekilde oluşturulacak fonlar, alkol bağımlılığının sebepleri ve alkol bağımlılığının etkileri ile mücadelede kullanılır.

Madde 132- Damga Vergisi ve Stopaj

1. Federasyon; menkul kıymetler, sigorta primleri ve ticari kağıtlar üzerine damga vergisi koyabilir. Gayrimenkul ve tutsat (mortgage) işlemlerine ilişkin değerli kağıtlar damga vergisinden muafır.

2. Federasyon; menkul değer kazançlarından, ikramiyeye kazançlarından ve sigorta getirileri üzerinden stopaj yapabilir.

Madde 133- Gümrük Vergileri

Gümrük vergilerine ve diğer sınırlar arası mal trafiği üzerindeki mali yükümlülöklere ilişkin mevzuat federal bir konudur.

Madde 134- Vergilendirmede Kanton ve Belediyelerin Federal Mevzuattan Muaf Olma Durumu

Federal mevzuatta katma değer vergisine, özel tüketim vergisine, damga vergisine ve stopaj vergisine tabi ya da bunlardan muaf olanların belirlenmesi Kanton ve Belediyelerin de aynı şekilde bir vergilendirme yoluna gitmelerini gerektirmez.

Madde 135- Mali Dengeleme

1. Federasyon, Kantonlar arasında mali dengenin sağlanmasına katkıda bulunur.

2. Federasyon; sübvansiyon verirken Kantonların ve dağlık bölgelerin mali kapasitelerini dikkate alır.

JAPONYA

Madde 30

Kişiler, kanunda belirtilen şekilde vergiye tabidir.

Madde 83

Kamu kaynaklarını yönetme yetkisi, Parlamento tarafından belirlendiği şekilde kullanılır.

Madde 84

Kanunda öngörülmediği takdirde veya kanunda belirtilen şartların oluşmaması halinde; yeni vergi konulamaz, var olan vergilerde değişiklik yapılamaz.

Madde 85

Hükümet dayatsa dahi, Parlamento tarafından yetkilendirme yapılmadığı takdirde harcama yapılamaz.

Madde 86

Bakanlar Kurulu, her yıl bütçeyi hazırlar, değerlendirmesi ve karara bağlaması için Parlamenteoyna sunar.

Madde 87

Bütçedeki öngörülemeyen harcamaları karşılamak amacıyla; Parlamento, sorumluluk bakanlar kuruluna ait olmak üzere yedek fonun oluşturulmasına ilişkin yetki verir. Bakanlar Kurulu yedek fondan yapacağı her bir harcama için Parlamentonun onayını almak zorundadır.

Madde 88

Kraliyet Ailesinin bütün varlıkları Devlete aittir. Kraliyet Ailesinin bütün harcamaları için Parlamento tarafından bütçede ödenek ayrılır.

Madde 89

Hiçbir kamu kaynağı veya devlet varlığı; kamu otoritesinin kontrolü altında olmayan herhangi bir bölgesel kurum, birlik veya hayır, eğitim, yardım teşebbüslerinin kullanımı, faydası veya bakımı için harcanamaz ve tahsis edilemez.

Madde 90

1. Devletin gelir ve giderlerinin en son hesapları Denetim Kurulu tarafından yıllık olarak denetlenir ve bir denetim raporuyla birlikte takip eden mali yılda Parlamenteoya sunulur.

2. Denetim Kurulu'nun teşkilatlanması ve yetkileri kanunla belirlenir.

Madde 91

Düzenli aralıklarla veya en az yılda bir defa Bakanlar Kurulu, Parlamenteoya ve vatandaşlara ulusal mali duruma ilişkin rapor sunar.

GÜNEY KORE

Madde 54- Bütçe

1. Ulusal Meclis, ulusal bütçe kanun tasarısını görüşür ve karara bağlar.

2. Bakanlar Kurulu, her yıl bütçe kanun tasarısını hazırlar ve mali yılın başlangıcından önceki 90 gün içinde Meclise sunar. Ulusal Meclis, mali yılın başlangıcından önceki 30 gün içinde bütçe kanun tasarısını karara bağlar.

3. Bütçe kanun tasarısı mali yıl başlamadan önce Ulusal Meclisten geçmezse, Bakanlar Kurulu önceki mali yıl bütçesine uygun olarak izleyen yıla ait bütçe kanun tasarısı Meclis'ten geçene kadar aşağıdaki amaçlarla harcama yapılabilir:

- a) Anayasa veya kanunla kurulan tesis ve kurumların işleyiş ve idamesi,
- b) Kanunda belirtilen zorunlu harcamaların yapılması,
- c) Önceden bütçede onaylanan projelerin devam ettirilmesi.

Madde 55- Yedek Fon

1. Harcamaların bir mali yıldan daha uzun bir süre devam etmesi gerektiği durumlarda, Bakanlar Kurulu belirli bir süre Ulusal Meclis'in onayını alır.

2. Bir yedek fon Meclis tarafından toptan onaylanır. Yedek fondan harcama yapılması Ulusal Meclisin bir sonraki oturumunda onaylanır.

Madde 56- Bütçe Kanununda Değişiklik Yapılması

Bütçede değişiklik yapılması gerektiği takdirde, Bakanlar Kurulu; ek bütçe kanun tasarısı hazırlar, gözden geçirir ve Ulusal Meclise sunar.

Madde 57- Bütçe Kanun Tasarısında Değişiklik Yapılması

Ulusal Meclis, Bakanlar Kurulunun onayı olmaksızın, Bakanlar Kurulu'nun sunduğu bütçede yer alan harcama kalemlerinin hiçbirinin toplamını arttıramaz veya yeni bir harcama kalemi oluşturamaz.

Madde 58- Ulusal Tahvillerin İhracı

Bakanlar Kurulunun; ulusal tahvil ihraç etmeyi veya bütçe dışında devlete mali yük getirecek sözleşmeler yapmayı planlarken Meclisin onayını alması gerekir.

Madde 59- Vergiler

Vergi çeşitleri ve oranları kanunla belirlenir.

YENİ ZELANDA

Parlamento ve Kamu Maliyesi

Madde 21- Kamu Kaynağı'ndan Ödenek Ayrılmasına İlişkin Kanun Tasarıları

Kamu kaynaklarına yük getirme veya kamu kaynaklarından ödenek sağlama, Kral tarafından Temsilciler Meclisine sunulmadıkça; kamu kaynağından ödenek ayrılmasını veya kamu gelirlerine mali yük getirilmesini öngören kanun tasarısı Meclis'ten geçemez.

Madde 22- Kamu Maliyesi'nin Meclis Denetimi

Kanunda öngörülmedikçe, aşağıdaki işlemleri Kralın yapması yasal değildir:

- a) Vergi koyma,
- b) Kredi alma veya bir kimseden borç olarak para alma,
- c) Kamu kaynağını harcama.

BELÇİKA

Madde 170- Vergiler

1. Devlet yararına alınan vergiler ancak kanunla konulur.
 - 2.1. Toplulukların ve Bölgelerin yararına alınan vergiler ancak bir kararnameyle veya madde 134'te belirtilen kural çerçevesinde konulur.
 - 2.2. Paragraf (1)'de belirtilen vergilerden muaf olma durumları gerekçeleriyle birlikte Kanunla belirlenir.
 - 3.1. Bir Eyalet ancak Eyalet Konseyinin kararıyla vergi veya harç koyabilir.
 - 3.2. Paragraf (1)'de belirtilen vergilerden muaf olma durumları gerekçeleriyle birlikte bir kanunla belirlenir.
 - 3.3. Kanun, tamamen veya kısmen Paragraf (1)'de belirtilen vergi uygulamalarında değişiklik yapabilir.
 - 4.1. Kentsel bölgeler, Toplulukların Federasyonu ve Topluluklar; Konseylerinin kararı olmaksızın vergi koyamaz ya da mali yükümlülük getiremez.
 - 4.2. Paragraf (1)'de belirtilen vergilerden muaf olma durumları gerekçeleriyle birlikte Kanunla belirlenir.

Madde 171- Vergilerin Yıllık Olarak Onaylanması

- 1.Devlet, Topluluk veya Bölge yararına konulan vergiler yıllık olarak onaylanır.
- 2.Söz konusu onay her yıl yenilenmediği takdirde, vergileri belirleyen kurallar bir yıl yürürlükte kalır.

Madde 172- İmtiyazlar

- 1.Vergilendirme konusunda imtiyaz tanınmaz.

2.Kanunda öngörülmediği takdirde; muafiyet tanınmaz, vergi indirimi yapılamaz.

Madde 173- Vergilendirme Amacı

Şehirler, denizden kazanılmış araziler, kanalizasyon sistemler haricinde ve yasalarla (Madde 134'te belirtilen kararname ve kuralları) hariç tutulan durumlarda; sadece Devlet,Tolluluk, Bölge, kentsel bölge ve toplulukların federasyonu ya da topluluk yararına kullanılmak üzere vatandaşlardan vergi alınabilir.

Madde 174- Bütçe

1. Temsilciler Meclisi her yıl kamu hesaplarının onayına ilişkin karar alır ve bütçeyi oylar. Bununla beraber, Temsilciler Meclisi ve Senato yıllık olarak kendi tahsisatlarını kendileri yapar.

2. Devletin bütün gelir ve giderleri bütçede ve hesaplarda yer almalıdır.

Madde 175- Topluluk Bütçesi

1. Dördüncü maddenin son fıkrasında belirtildiği şekilde oylanarak çoğunluk tarafından kabul edilen bir kanun, Fransız ve Flaman Topluluklarının finansman yöntemlerini belirler.

2. Fransız ve Flaman Toplulukları Konseyleri, kendilerine tahsis edilen kaynakların harcanmasına bir kararname ile kendileri karar verir.

Madde 176- Alman Topluluğu

1. Alman Topluluğunun finansman yöntemi kanunla belirlenir.

2. Alman Topluluğu kendisine tahsis edilen kaynakların harcanmasına bir kararname ile kendisi karar verir.

Madde 177- Bölgesel Bütçe

1. Dördüncü maddenin son fıkrasında belirtildiği şekilde oylanarak çoğunluk tarafından kabul edilen bir kanun, Bölgelerin finansman yöntemlerini belirler.

2. Bölgesel Konseyler, hangi mali araçların hangi amaçlar için kullanılacağını 134'üncü maddede belirtilen koşullar çerçevesinde belirler.

Madde 180- Devlet Denetleme Ofisi

1. Sayıştay üyeleri, Meclis tarafından kanunda belirtilen belli bir süre için atanır.

2. Sayıştay genel yönetim hesapları ile kamuda çalışan saymanların hesaplarını incelemekten ve söz konusu hesapların kapatılmasından sorumludur. Sayıştay, ayrıca hiçbir bütçe kaleminin aşılmadığından ve aktarma yapılmadığından emin olmalıdır. Bunların yanı sıra, vergi tahsilatları da dahil olmak üzere, Devlet gelirlerine ilişkin tüm işlemleri denetler. Birçok kamu idaresinin hesaplarını doğrular ve bu bağlamda gerekli bilgiler ile hesap kalemlerine ilişkin bilgilerin toplanmasından sorumludur.

3. Devlet Hesapları, Sayıştayın görüşleriyle beraber Meclise sunulur.

4. Söz konusu Ofisin teşkilat yapısı kanunla düzenlenir.

DEĞERLENDİRME

Bu çalışmada yer alan OECD ülkelerinin Anayasaları incelendiğinde temel mali hükümlerin benzer şekilde Anayasalarda yer aldığı söylenebilir. Bu kapsamda, bütçenin hazırlanması, meclise sunulması, bütçe komisyonunda ve meclis genel kurulunda görüşülmesi ve oylanması, bir mali yıl için kabul edilmesi ve nihai olarak mali yıl başlangıcında yürürlüğe girmesine ilişkin esaslar ortak hükümler olarak ülkelerin anayasalarında yer almaktadır. Bunların yanı sıra, bütçelerin uygulanmasına ve uygulama sonucunda kamu hesaplarının bağımsız ve ulusal bir organ tarafından denetlenmesi ile vergi ve diğer mali yükümlülüklerin sadece kanunla konulabileceğine ilişkin hükümler de yine bu ülkelerin anayasalarındaki ortak mali hükümler olarak dikkati çekmektedir.

Yukarıda belirtilen ortak mali hükümler dışında, OECD ülkelerinin anayasalarında farklı mali hükümler de bulunmaktadır. Bunların bazılarını aşağıda yer verilmektedir:

Almanya Anayasasında; gerektiğinde, Federasyon ve Federe Devletlerin Almanya Merkez Bankasında ekonomik dalgalanmaları dengelemek için faizsiz mevduat bulundurma yükümlülüğünün federal mevzuatla getirilebileceği hükmü yer almaktadır. Yine Almanya Anayasasında; Federal Hükümetin en fazla, bir önceki mali yıl bütçesini oluşturan toplam meblağın dörtte birine tekabül edecek miktarda borçlanabileceği belirtilmektedir. Özellikle, Federal Hükümetin borçlanma sınırının Anayasada belirlenmiş olması dikkat çekici bir noktadır ve borçlanma politikası açısından önemli bir husustur.

Harcamaların; Federasyon ve Eyaletler arasında paylaştırılmasının yanı sıra, Almanya Anayasasında, toplanacak vergiler açıkça sayılmış ve söz konusu vergilerin Federasyon ile Eyaletler arasında paylaştırılmasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

İsviçre Anayasasında, bütçenin gelir ve gider kalemleri arasında uzun dönemde dengenin sağlanması gerektiğine ilişkin hüküm yer almaktadır. Yıllık gelir-gider dengesinden ziyade uzun dönemde dengenin sağlanması gerektiği hususu, mali politikaların, kısa vadeli çözümler yerine uzun vadeli ve daha kalıcı çözümler getirecek şekilde belirlenmesini beraberinde getireceği ve bu durumun da ülke politikalarını müspet yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Bunun yanı sıra, İsviçre Anayasasında; toplanacak vergilerin türleri detaylarıyla belirtilmiştir. Kantonlar arasında çifte vergilendirmenin yapılamayacağı da söz konusu anayasada yer alan önemli bir hüküm olarak dikkati çekmektedir.

Bütçelerin 6 aylık mali dönemler için tasarlanmasına ilişkin çalışma yapılmasının, kanunla onaylanabileceğine dair hüküm Yunanistan Anayasasında yer almaktadır.

Avusturya Anayasasında diğer ülkelerden farklı olarak şu hüküm bulunmaktadır: Federal Bütçe Kanununda ya da özel bir başka kanunda ödenek tahsis edilmeyen harcamalar yapılmadan önce, Maliye Bakanı Meclisten anayasal onay alır. Söz konusu harcamaların yapılmasının gecikmesi zor durumlara sebep olacak ise, bu tür federal giderler 1 milyon Schiling'i aşmadığı sürece Meclis Ana Komisyonunun onayıyla gerçekleştirilebilir. Bunu takiben Meclisin onayı alınır.

Kanunda öngörülmemesi durumunda, bütçenin bir bölümünden diğerine aktarma yapılamayacağına; bakanların kendi bakanlıklarında, aynı bölümde bir harcama kaleminde fazlalık varsa bu bölümden diğerine, Temsilciler Meclisinin onayını almak şartıyla aktarma yapabileceğine dair hükümler Lüksemburg Anayasasında yer almaktadır. Lüksemburg Anayasasında; vergilere dayanak teşkil eden yasal düzenlemelerin her yıl yenilenmediği takdirde bir yıl yürürlükte kalacağı belirtilmektedir. Ayrıca, vergilendirme konusunda imtiyaz tanınamayacağı anayasal güvence altına alınmıştır.

Portekiz Anayasasında; Bütçe Kanun Tasarısına; bütçe ile ilgili temel makro ekonomik gelişme tahminlerinin, buna ek olarak para arzı ve benzerlerinin de gelişme tahminlerinin, önceki yıl bütçesinde tahmin edilen gelir ve giderlerdeki farklılıkların nedenlerinin, kamu borcu, hazine işlemleri ve hazine hesaplarının, özerk fon ve kurumların durumunun, özerk fonlar lehine yapılan bütçesel dağılımın, Bütçe Kanun Tasarısı ile ilgili Portekiz ile dış dünya arasındaki mali transferlerin, mali ayrıcalıklar ve gelirdeki öngörülebilir kayıpların eklenmesine ilişkin hüküm vardır.

İspanya Anayasasında; bütçe kanunuyla vergi konulamayacağı ancak bir başka vergi kanunu imkan sağladığı takdirde bütçe kanunuyla vergilerin düzenlenebileceği belirtilmektedir.

Polonya Anayasasında; ulusal kamu borcunun, gayri safi yurtiçi hasılanın beşte üçünü aşmasına neden olacak borçlanma sözleşmelerine, garantilere ve mali kefaletlere izin verilmeyeceği, yıllık gayrisafi yurtiçi hasılanın ve ulusal kamu borcunun değerinin hesaplanmasının kanunla belirleneceği ve bütçe açığının Merkez Bankasına borçlanılarak karşılanamayacağı belirtilmektedir.

Bütçede öngörülmedikçe; bir ödeneğin bir bütçe kaleminden diğerine aktarılamayacağı; ancak kullanım alanları birbirine çok yakın olan iki harcama kalemi arasında ödenek aktarımı yapılmasına kanunla izin verilebileceğine dair hüküm Finlandiya Anayasasında yer almaktadır. Yine, Finlandiya Anayasasında; devletin daimi görevleri ile ilgili ise, bütçe dışı fonların kanunla oluşturulabileceği, bununla beraber; bütçe dışı fon oluşturan, böyle bir fonu arttıran veya fonun amacını içeren kanunun Parlamento'dan geçmesinin, kullanılan oyların en az üçte ikisinin bu yönde olması ile mümkün olabileceğine ilişkin hüküm de yer almaktadır. Ayrıca söz konusu Anayasaya göre; vatandaşlar, bütçenin durumu ne olursa olsun devletten yasal alacağını alma hakkına sahiptir.

Japonya Anayasasında; bütçede öngörülemeyen harcamaları karşılamak için; yasama organının, sorumluluk Bakanlar Kuruluna ait olmak üzere yedek fonun harcanmasına ilişkin yetki

verebileceğine, Bakanlar Kurulunun yedek fondan yapacağı her bir ödeme için yasama organından onay almak zorunda olduğuna dair hüküm bulunmaktadır. Ayrıca, söz konusu Anayasada hiçbir kamu kaynağının veya diğer devlet varlıklarının; kamu otoritesinin kontrolü altında olmayan herhangi bir bölgesel kurum, birlik veya hayır, eğitim, yardım teşebbüslerinin kullanımı, faydası veya bakımı için harcanamayacağına ve tahsis edilemeyeceğine dair hüküm de yer almaktadır.

Yukarıda bazı OECD ülkelerinin temel mali hükümler haricinde Anayasalarında yer alan bazı dikkat çekici hükümlere de yer verildi. Bu örneklere bakıldığında, ülkemizde kanunla düzenlenen çeşitli hususların, bazı OECD ülkelerinde Anayasalarda yer aldığı görülmektedir. Geçici bütçe uygulaması, bütçe içi veya bütçeler arası aktarma, borçlanma gibi hususlar söz konusu farklılıklara örnek olarak gösterilebilir.

Bu tür konuların Anayasa ile mi, yoksa bir kanunla mı düzenlenmesi gerektiği ülkelerin kendi tercihleridir. Fakat, Anayasaların bir ülkenin temel yasası olduğu düşünüldüğünde daha çok uygulamaya yönelik hususların (geçici bütçe, aktarma ve benzeri) anayasalardan ziyade kanunlarla düzenlenmesinin daha uygun olacağı ve bu çerçevede ülkemizdeki uygulamanın yerinde olduğu değerlendirilmektedir.

Bunun yanında, İsviçre Anayasasında yer alan ve bütçenin gelir ve gider kalemleri arasında uzun dönemde dengenin sağlanması gerektiğine ilişkin hüküm ile Almanya Anayasasındaki borçlanma sınırına ilişkin hükümlerin benzerleri ülkemiz Anayasasında da değerlendirilebilecek hususlar olarak göze çarpmaktadır.